

รายงานผลการตรวจสอบและประเมินผลภาคราชการ

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒

ของ

คณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผลภาคราชการประจำกระทรวง

(กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม)

ส่วนที่ ๑ บทสรุปผู้บริหาร

ตามที่คณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผลภาคราชการ (ค.ต.ป.) ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการตรวจสอบและประเมินผลภาคราชการ พ.ศ. ๒๕๔๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้กำหนดนโยบาย กลไกและแนวทางการตรวจสอบประเมินผลภาคราชการให้แก่ ค.ต.ป. ประจำกระทรวง ในการตรวจสอบและประเมินผลภาคราชการ เพื่อช่วยสร้างความน่าเชื่อถือและความมั่นใจแก่สาธารณชนต่อผลการดำเนินงานของส่วนราชการ อันจะนำไปสู่การบรรลุเจตนารมณ์ตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

สำหรับในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ มุ่งเน้นการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลประเด็น (issue) ที่สำคัญของกระทรวงและสะท้อนผลการปฏิบัติงาน (performance) ในภาพรวมของกระทรวงที่สอดคล้องกับกรอบยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ที่อยู่ระหว่างดำเนินการ เพื่อให้ข้อเสนอแนะในเชิงนโยบายในการพัฒนาปรับปรุงต่อฝ่ายบริหารและส่วนราชการ โดย ค.ต.ป. ประจำกระทรวง กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ตามประกาศ พ.ร.บ. ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ๑๙) พ.ศ. ๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒) ได้กำหนดประเด็นการตรวจสอบตามพันธกิจเดิมของกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน ๙ โครงการ ซึ่งโครงการที่ตรวจสอบมีความสอดคล้องตามนโยบายรัฐบาลในการพัฒนาประเทศ ประกอบด้วย

- การวิเคราะห์ ทดสอบ และมาตรฐานการวัดเพื่อรองรับระบบราง
- การใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสนับสนุนการสร้างงานและยกระดับผู้ประกอบการชุมชน
- การสร้างผู้ประกอบการรุ่นใหม่รวมถึงการพัฒนาผู้ประกอบการรายเดิม โดยใช้องค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม
- การสร้างความมั่นคงปลอดภัยทางนิวเคลียร์และรังสี

จากการตรวจสอบและประเมินผลในภาพรวม พบว่าส่วนใหญ่สามารถดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และตัวชี้วัดของโครงการ รวมทั้งดำเนินงานเป็นไปตามแผนงานและสอดคล้องกับงบประมาณที่ได้รับ ทั้งนี้หากมีการกำหนดตัวชี้วัดในด้านคุณภาพที่สะท้อนผลลัพธ์ให้ชัดเจนจะทำให้การดำเนินงานโครงการมีผลสัมฤทธิ์ที่ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่าการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการก่อสร้างอาคารที่มีลักษณะพิเศษทางด้านวิทยาศาสตร์ของหน่วยงานต่างๆ มีความจำเป็นต้องใช้ผู้ออกแบบที่มีความเข้าใจในลักษณะการใช้งานเป็นพิเศษและมีความเชี่ยวชาญในด้านเทคโนโลยี รวมถึงมีกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างที่เหมาะสม ซึ่งประเด็นดังกล่าวนี้ ค.ต.ป. ประจำกระทรวง ได้นำเสนอแนวทางปฏิบัติในการแก้ปัญหาไปยัง ค.ต.ป. และ อ.ค.ต.ป. กลุ่มกระทรวงที่ ๔ เรียบร้อยแล้ว

ทั้งนี้ มีผลสรุปข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่สำคัญในแต่ละโครงการ ดังนี้

๑. โครงการบริการวิเคราะห์ และทดสอบมาตรฐานความปลอดภัยระบบขนส่งทางราง : สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วว.)

เนื่องจากการดำเนินงานระบบรางมีหลายหน่วยงานเข้ามาเกี่ยวข้อง และ วว. มีภารกิจหลักที่รับผิดชอบไม่เกี่ยวกับระบบรางโดยตรง ดังนั้นเพื่อให้เห็นประโยชน์และเป้าหมายการทำงานร่วมกัน

ที่ชัดเจน ควรมีการกำหนดตัวชี้วัดร่วมที่แสดงผลการดำเนินงานร่วมกันกับหน่วยงานที่รับผิดชอบ เกี่ยวกับระบบรางวัลโดยตรง

๒. โครงการพัฒนามาตรฐานการวัดเพื่อรองรับการพัฒนาาระบบรางวัล : สถาบันมาตรวิทยาแห่งชาติ (มว.)

การก่อสร้างอาคารทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีลักษณะเทคนิคพิเศษ ควรมีหน่วยงานเฉพาะกิจในการดำเนินการที่มีความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยี รวมถึงกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างที่เหมาะสมและยืดหยุ่นเป็นมาตรฐาน

๓. โครงการส่งเสริมกิจการอุทยานวิทยาศาสตร์ : สำนักงานปลัดกระทรวง (สป.)

อุทยานวิทยาศาสตร์ควรจะสามารถดำเนินงานได้ด้วยตนเองอย่างยั่งยืน และควรลดการใช้งบประมาณของรัฐลงตามลำดับ โดยคำนึงถึงรายได้ที่อุทยานวิทยาศาสตร์จะสามารถทำได้มาชดเชยส่วนที่ต้องขอจากรัฐ และทำความเข้าใจกับกรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง เพื่อขอยกเว้นการนำเงินส่งคืนคลัง โดยจัดทำร่างระเบียบการขอยกเว้นการนำเงินส่งคืนคลังให้มีความสมบูรณ์และชัดเจน

๔. โครงการก่อสร้างอาคารอำนวยการอุทยานวิทยาศาสตร์ : สำนักงานปลัดกระทรวง (สป.)

การออกแบบอาคารที่มีลักษณะเฉพาะ ควรคำนึงถึงความเหมาะสม คุ่มค่าในการใช้งานตามสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม และกำกับการก่อสร้างด้วยผู้ควบคุมงานที่มีคุณภาพ

๕. โครงการพัฒนาธุรกิจนวัตกรรมเกิดใหม่ที่มีการเติบโตสูง (Innovative Startup) : สำนักงานปลัดกระทรวง (สป.)

๑) การวัดผลการดำเนินงานโครงการส่วนใหญ่มุ่งเน้นการวัดผลในเชิงปริมาณ ดังนั้นควรกำหนดตัวชี้วัดในด้านคุณภาพให้มากขึ้น เพื่อให้สะท้อนถึงผลสำเร็จในการพัฒนากลุ่มเป้าหมายให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจนวัตกรรมใหม่ การสร้างนวัตกรรมในการพัฒนาประเทศ และสามารถใช้เป็นแนวทางผลักดันเทคโนโลยีตามความต้องการ โดยควรกำหนดตัวชี้วัดผลสำเร็จเชิงคุณภาพในประเด็นที่สำคัญ อาทิ

- จำนวน Startup ที่เกิดขึ้นและสามารถประกอบธุรกิจได้ด้วยตนเอง
- สิ่งสะท้อนถึงการใช้นวัตกรรมในการดำเนินธุรกิจของ Startup

๒) ควรเชิญชวนนักธุรกิจในจังหวัดร่วมพัฒนานักศึกษาที่ต้องการเป็น Startup เพื่อดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจท้องถิ่น เช่น การท่องเที่ยว การเกษตร การบริหารจัดการน้ำ ระบบขนส่ง ซึ่งจะช่วยพัฒนาธุรกิจท้องถิ่นอีกทางหนึ่ง

๖. โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีให้แก่ผู้ประกอบการและชุมชน : กรมวิทยาศาสตร์บริการ (วศ.)

การวัดผลการดำเนินงานส่วนใหญ่มุ่งเน้นการวัดผลในเชิงปริมาณ ดังนั้นควรกำหนดตัวชี้วัดในด้านคุณภาพให้มากขึ้น เพื่อให้เห็นถึงประโยชน์และผลกระทบในด้านบวกของโครงการที่ชัดเจน

๗. โครงการวิจัยและนวัตกรรมเพื่อตอบโจทย์การสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ : กรมวิทยาศาสตร์บริการ (วศ.)

โครงการวิจัยและพัฒนาที่พบส่วนใหญ่เป็นโครงการต่อเนื่องจากปีงบประมาณที่ผ่านมา ดังนั้นหน่วยงานควรแสวงหาโครงการใหม่ๆ มาดำเนินการเพิ่มขึ้น เพื่อให้เกิดความคุ้มค่าของการใช้ทรัพยากร

๘. โครงการพัฒนาศักยภาพความมั่นคงปลอดภัยทางนิวเคลียร์และรังสีของประเทศ : สำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ (ปส.)

๑) หน่วยงานภาครัฐที่มีความเสี่ยงหรือต้องรับผิดชอบต่อความปลอดภัยทางนิวเคลียร์และรังสี เช่น การท่าเรือแห่งประเทศไทย การท่าอากาศยานแห่งประเทศไทย กรมศุลกากร ควรเป็นผู้รับผิดชอบงบประมาณในการจัดซื้อเครื่องมืออุปกรณ์ เพื่อมาใช้งานที่เกี่ยวข้อง

๒) สำหรับหน่วยงานที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณ (งบลงทุน) เพื่อจัดหาติดตั้งเครื่องมืออุปกรณ์เรียบร้อยแล้ว หรือมีการใช้งานไประยะหนึ่งแล้ว ในปีงบประมาณถัดไปสำนักงานปรมาณูควรพิจารณาจัดสรรงบประมาณ (งบดำเนินงาน) เพื่อดูแลรักษาเครื่องมือ อุปกรณ์ให้กับหน่วยงานด้วย

๙. โครงการเพิ่มศักยภาพการกำกับดูแลทางนิวเคลียร์และรังสีเชิงรุกเพื่อป้องกันการกระทำผิดตามกฎหมาย : สำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ (ปส.)

สำหรับหน่วยงานที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณ เพื่อจัดหาติดตั้งเครื่องมือ อุปกรณ์เรียบร้อยแล้ว หรือมีการใช้งานไประยะหนึ่งแล้ว ในปีงบประมาณถัดไปสำนักงานปรมาณูควรพิจารณาจัดสรรงบประมาณ เพื่อดูแลรักษาเครื่องมือ อุปกรณ์ให้กับหน่วยงานด้วย